

ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА ТРЬОХ ПОРІД КОРІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ТА ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ.

Виробництво конкурентоспроможної продукції потребує докорінного поліпшення генетичного потенціалу молочної продуктивності існуючих порід і типів, які в найбільшій мірі пристосовані до сучасних технологій. Виходячи з цього поставлена мета - дослідити господарсько біологічні та технологічні особливості корів-первісток українських чорно-рябої та червоно-рябої молочних і симентальської австрійської селекції порід, які розводяться в племзаводі ПАФ "Єрчики" Житомирської області.

В межах кожної господарської групи досліджували екстер'єр і конституцію корів-первісток, молочну продуктивність, морфо-функціональні властивості вим'я, відтворну здатність та економічну ефективність розведення корів різних порід за величиною прибутку і нормою рентабельності. Молочна продуктивність корів у значній мірі визначається їх масо - метричними параметрами та екстер'єрно-конституційними типами.

Як показали дослідження, ретельно підібрані ровесниці 3-х порід за живою масою і розмірами статей тіла, розмістилися в такій зростаючій послідовності: чорно-ряба, червоно-ряба, симентальська. Жива маса первісток останньої породи склала 621,3кг, висота в холці 135,9см, обхват грудей за лопатками 213,3, коса довжина тулуба стрічкою 164,7, обхват п'ястка 21,5см. Проти відповідно 514,8-521,7кг, 130,2-130,3см, 201,5-201,9см, 161,3-161,5см, 18,8-19,0см у їх ровесниць національних порід які за масо-метричними параметрами практично не відрізняються. Узагальнений критерій достовірності різниці (td) за Стюdentом між масо-метричними показниками вітчизняних порід склав лише 0,38, тоді як між симентальською австрійської селекції та чорно-рябою - червоно-рябою відповідно 5,09 і 3,34.

Конституційні відмінності між тваринами зумовлюється найкраще індексами будови тіла. У порівнянні з національними породами австрійський симентал характеризується більш вираженою перерослістю (вплив гірського ландшафту) компактністю, масивністю, округлістю ребер, широкогрудістю, костистістю та майже квадратною задньою частиною тулуба. Тобто за індексами будови тіла ця порода є типовою комбінованою молочно-м'ясною тоді як українські чорно- і червоно-рябі молочними. Це підтверджується також масо-метричним коефіцієнтом та індексом ейросомії- лептосомії.

Основною ознакою є безумовно молочна продуктивність. Найвищим рівнем надою характеризуються корови-первістки української червоно-рябої молочної породи їх надій склав 5886кг, проти 5713 у корів української чорно-рябої породи

та 5451кг, симентальської. В той же час остання порода характеризується найвищою жирномолочністю (4,2 проти 3,9 в тварин українських порід) та найбільшою продукцією молочного жиру і білка (відповідно 382,0; 371,5 і 370,7кг), але у них виявився найнижчий показник відносної молочності 877кг, проти 997– 1006кг що зумовлюється їх значною живою масою. Спостерігалась лише достовірна перевага за критерієм достовірності різниці австрійського симентала над тваринам корів української чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід за жирномолочністю ($P>0,05-0,001$) та продукцією молочного жиру і білка (0,05-0,001).

Важливим показником продукції корів є стійкість і постійність їх лактаційних кривих. Як показали дослідження, найкраще роздояються в перші 2 місяці лактації корови симентальської породи, так за перші 30 днів лактації від них отримано по 626кг, молока проти 570 і 575кг, у корів української чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід, за 60 днів відповідно 1214кг і 1171–1193кг. В наступні 30 днів ця перевага сименталів практично зникає, а за 305 днів лактації від них отримано навіть дещо менше молока ніж від корів національних порід. За 305 днів корови трьох обстежених порід мали майже однакові показники повноцінності і коефіцієнта постійності лактації.

Важливе значення в молочному скотарстві має така технологічна ознака як придатність тварин до машинного доїння. Обхват вим'я у корів обстежених порід коливається в межах 125,6–131,6см, його довжина 41–41,7см, ширина 33–34,6см. Глибина задньої частки 26,9–28,7см, умовний об'єм. Вим'я 17,1–18,6см, добовий надій 21,9 і 3,4кг. Швидкість молоковіддачі 2–2,1кг за хвилину. Тобто корови трьох обстежених порід за морфо-функціональними властивостями вим'я майже не відрізняються між собою і є добре пристосованими до машинного доїння. Різниця між габаритами вим'я та показники молока віддачі у обстежених корів за винятком, 4-х випадків, несуттєві ($P>0,05$).

Аналіз показників відтворної здатності свідчить про те що вони не відповідають оптимальним параметрам, кращою відтворною здатністю в межах національних порід характеризується українська чорно-ряба молочна порода. У корів австрійсько-симентальської породи тривалість сервіс періоду та вік першого отелення знаходяться в межах оптимальної норми. Різниця за відтворною здатністю корів різних порід виявилась в основному недостовірною.

В економічному плані найбільш конкурентоздатною є корови української червоно-рябої молочної породи. Від них отримано за першу лактацію 9909 грн. чистого прибутку при рівні рентабельності 95% , тоді як від інших по 8100–8200 грн. при рентабельності 70–74%.